

Amazonka sa zelene potkove

Piše: DAMIR ŠKARPA

**Kao nagrada za mnogobrojne
uspjehe u hazeni i atletici,
proglašena je te 1928. za najbolju
športašicu Kraljevine Jugoslavije**

Ivana Tomlje-
nović rođena
je 2. rujna
1906. godine
u Zagrebu, djetinj-
stvo je provela na
Strossmayerovom
trgu, a zbog svog
osebnog stila i
zadivljujuće ljepote
kasnije je dobila na-
dimak "Amazonka sa
zelene potkove". Otac joj je bio posljednji hrvatski ban

*Ivana Tomljenović Meller,
umjetnica i športašica*

Tomislav Tomljenović, a brat Juraj je bio prvi organiza-
tor turnira u bridžu na području Hrvatske. Uživala je
u blagodatima visokog građanskog položaja koji joj je
omogućio slobodan pristup športu. Već kao djevojčica
aktivna je u Hrvatskom sokolu, a posebno se ističe u
lakoatletskim disciplinama. U obitelji nije omiljena
zbog svojih osebnih stavova, otac je teško prihvaćao
njezino "avangardno" ponašanje koje je bilo u suprot-
nosti s njegovim nazorima.

Kao pripadnica "zlatne hrvatske mladeži" 1920-ih
godina bila je svojevrsni pokretač novih trendova u
društvenim odnosima, posebno prema ženama. U to
vrijeme nije bio naime običaj da se žene bave studio-

→

Ivana Tomljenović (HAŠK), s loptom u ruci, na prvenstvenoj utakmici zagrebačkog podsaveza u rujnu 1924. godine

III. Ženske svjetske igre u Pragu

U Prag je otputovalo 15 članova delegacije, a zanimljivo je da u toj postavi nije bilo iznimno omiljene, tada najbolje športašice u Hrvatskoj i Jugoslaviji, Ivane Tomljenović

Hazena sekcija HŠK Concordije po povratku sa turneje u ČSSR-u 1931. Slijeva: Vera Kremzir, Nada Bobinski, Zdenka Radović Kunštek, Ema Gršetić, učitelj i referent Bogdan Cuvaj, Ivka Tonković, Zlata Tonković i Melita Lovrenčić

Državna hazena reprezentacija bila je vrlo popularna športska ekipa u tadašnjoj Kraljevini Jugoslaviji. Nakon niza više-manje uspješnih prijateljskih ogleda uglavnom s Čehoslovakinjama tijekom 1920-ih, uslijedio je poziv Svjetske ženske športske federacije jugoslavenskoj hazena reprezentaciji za sudjelovanje na III. Ženskim svjetskim igrama u Pragu 1930. godine.

Nakon klasičnih financijskih poteškoća, državna hazena vrsta ipak je otputovala u čehoslovačku prijestolnicu. Najviše zaslugom milodara članova zagrebačke Concordije koji su ustvari bili financijeri puta. Vodstvo puta sačinjavali su Nada Vidali i Bogdan Cuvaj, koji je bio trener i tehnički referent saveza.

U Prag je otputovalo 15 članova delegacije, a zanimljivo je da u toj postavi nije bilo iznimno omiljene, najbolje tadašnje športašice u Hrvatskoj i Jugoslaviji, Ivane Tomljenović.

U mnogim publikacijama, osvrtno krivo se navodi podatak o njezinim nastupima, ponajviše na svjetskom prvenstvu 1930. i dijelom 1934. godine. Ovim tekstom želimo

skrenuti pozornost na ovu opsjenu. Tomljenović je do ljeta 1928. nastupala za državnu hazena reprezentaciju u četiri od pet prijateljskih utakmica.

Odlaskom na studij likovne umjetnosti u Beč ujesen 1928., a potom i u Berlin, te Pariz i Prag, više nije bila na "radaru" treneru Cuvaju i vodstvu hazena saveza. Osim toga Tomljenović je kao osvjedočena ljevičarka, pa i komunistica, bila politička prijetnja te nepoželjna u zemlji Šestosiječanjske diktature. U takvim okolnostima nije bilo govora o njezinim nastupima za reprezentaciju.

Povratkom iz inozemstva u domovinu 1935. godine, tada 29-godišnja Ivana Tomljenović Meller odlazi svojoj majci koja je živjela u Beogradu te nastupa za tamošnji BSK i ponovno se stavlja na raspolaganje državnoj reprezentaciji. Odigrava još samo jednu utakmicu za reprezentaciju (u rujnu 1935. u Varšavi protiv Poljske, sudjelujući u 4-3 pobjedi postigavši jedan zgoditak). Reprezentacija nakon toga više nije odigrala niti jednu utakmicu uslijed nedostatka zanimanja djevojaka za ovaj sport...

Odluku o zadržavanju u tadašnjoj Jugoslaviji donijela je i zbog političkih mijena u državi uzrokovanih atentatom i ubojstvom prijestolonasljednika Karađorđevića godinu ranije, pa je Ivani bilo ipak nešto lakše živjeti i baviti se športom.

Popularna "Koka" igra hazenu do 1938. kada odlazi u igračku mirovinu. U svojoj karijeri između ostalih ima i naslov europske prvakinja s njemačkim SC Charlottenburgom 1931. godine.

Igrajući za reprezentaciju u dva vremenska razdoblja postigla je 17 pogodaka u pet nastupa, što ju je svrstalo na drugo mjesto najboljih strijelaca državne hazena vrste u povijesti, odmah do Nade Bobinski s 20 pogodaka.

Evo i imena reprezentativki koje su nastupale na III. Svjetskim ženskim igrama u Pragu 1930., na stadionu Letni: Ema Gršetić (Concordia), Pipsi Brodar (Atena Ljubljana), Vera Kremzir (Concordia), Nada Bobinski (Concordia), Emilija Jovanović (Jugoslavija Beograd), Ivka Tonković (Concordia). Rezerve su bile Marica Cimperman (Murska Sobotica) i Zlata Tonković (Concordia).

Iz ovoga je vidljivo da su osnovicu reprezentacije činile igračice zagrebačke Concordije, pojačane s Jovanović na poziciji centra, Brodar na braniču te Cimperman na vratima. "Ženski Arsenal", kako su prozване hazena reprezentativke, pobijedio je Poljsku s 9-2, ali je u finalu izgubio od moćne čehoslovačke vrste s 8-5 u dvoboju odigranom po jakom vjetru i kiši.

Četiri godine poslije u Londonu osvojile su zlato u nešto izmijenjenom sastavu, ali opet bez Ivane Tomljenović...

Trenutak s finalne utakmice državnog prvenstva 1931. HŠK Concordia - Jugoslavija Beograd 21-1. Nada Bobinski (lijevo u bijelom dresu) postiže pogodak

znije nekim športom. A Ivana Tomljenović taj je odnos promijenila.

Dolaskom u HAŠK ona jednostavno cvjeta u punoj sportskoj snazi. Bila je *all-round* športašica, osim u hazeni izvrsne rezultate ostvaruje u atletici u kojoj osvaja naslove državne prvakinja i obara dva državna rekorda - u disku i skoku u vis. Igrala je i košarku, pa je tako bila i sudionica prve košarkaške utakmice u Hrvatskoj u siječnju 1929. u Zagrebu. Vozila je kajak, a također se bavila i skijanjem.

Do 1928. odigrala je sve utakmice za državnu reprezentaciju u hazeni, postaje jedina sutkinja u hazeni u tadašnjoj državi. Kao nagrada za nabrojene uspjehe u hazeni i atletici, proglašena je te 1928. za najbolju športašicu Kraljevine Jugoslavije.

U Zagrebu studira na Akademiji likovnih umjetnosti u klasi profesora Ljube Babića, a daljnji put vodi je na studij u Beč, a potom u Bauhaus – školu za arhitekturu i umjetnički obrt.

U Beču nastupa za hazena klub Sportverein Wien i ubrzo postaje najučinkovitija napadačica kluba. Uda-

jom za Adolfa Mellera, stručnjaka za elektroniku, njezin životni elan biva još upečatljiviji. Preseljenjem u Berlin prelazi na igranje velikog rukometa te sa svojim klubom SC Charlottenburg postaje klupska prvakinja Europe. Odlaskom u Prag vraća se hazeni nastupajući za Sokol Vynohradi te Slaviju.

Završetkom igrачke karijere postaje redovna profesorica povijesti umjetnosti i likovne kulture u zagrebačkoj realnoj gimnaziji (1938.-1962.). Ostaje i dalje uz šport kao dužnosnica u rukometnom savezu Hrvatske (potpredsjednica) te članica skupštine Atletskog saveza Hrvatske.

Također je i članica upravnih odbora FD Slavija i FD Dinamo iz Zagreba. Svoj pravdaški stil sa sportskih terena prenijela je na sjednice dotičnih saveza, u kojima je nerijetko znala zagalamiti: “Dosta je bilo masnih trbuha i pljesnivih mozgova.”

Od umjetničkih radova ističu se Ivanine fotografije i slike u tehnici tempere. Najpoznatije joj je djelo, fotomontaža, “Diktatura kralja Aleksandra”, vrhunski umjetnički rad tzv. Nove vizualnosti s Bauhauusa.

Umrula je u Zagrebu 1988. godine.